

Beschikbaarheid en kwaliteit van glastuinbouwvestigingslocaties als alternatief voor het gebied Hoeksche Waard;

op grotere afstand (> 60 km) van het Westland

Rob Cuelenaere	VROM-DGM
Henk Heijkers	EZ-DGE
Menno Kuiper	VROM-RPD
Jan van Vliet	LNV-IKC-Landbouw

Informatie en KennisCentrum Landbouw/Ede, augustus 1999

© 1999 Ministerie van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij

Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd door middel van druk, fotokopie, microfilm of op welke andere wijze dan ook zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van het IKC-Landbouw, Postbus 482, 6710 BL Ede.

Het Ministerie van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij stelt zich niet aansprakelijk voor eventuele schadelijke gevolgen die kunnen ontstaan bij het gebruik van gegevens uit de publicatie.

Oplage: 150 exemplaren

Samenstelling: Rob Cuelenaere, VROM-DGM
Henk Heijkers, EZ-DGE
Menno Kuiper, VROM-RPD
Jan van Vliet, LNV-IKC-Landbouw

Druk: Ministerie van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij, Facilitaire Dienst

Voorwoord

Beschikbaarheid en kwaliteit van glastuinbouwvestigingslocaties als alternatief.....

Het wel of niet vestigen van een nieuw glastuinbouwgebied in de Hoeksche Waard is medio 1999 een actueel onderwerp op de politieke agenda. Voor een goede besluitvorming is inzicht in alternatieve locaties vereist. In deze publicatie betreft het de locaties die op grotere (meer dan 60 kilometer) afstand van het Westland liggen. Daarbij gaat het niet alleen om de omvang en het tijdsbeslag waarin tuinbouwkavels ter beschikking komen, maar vooral ook om de kwaliteit en de duurzaamheid van deze gebieden. In dit rapport worden de alternatieve locaties op deze kwaliteits- en duurzaamheidsaspecten beoordeeld.

Een van deze aspecten, de verkeers- en vervoersproblematiek, is al in beeld gebracht in publicatie 173 van het IKC-Landbouw.

Het rapport is gemaakt op verzoek van de Directie Landbouw van het ministerie van LNV. Een werkgroep bestaande uit medewerkers van VROM, EZ en LNV (IKC-Landbouw) heeft het rapport opgesteld, waarbij het IKC naast een inhoudelijke inbreng ook de redactie verzorgde.

Een woord van dank gaat uit naar medewerkers van de Directie Landbouw en de Regionale Directies van het ministerie van LNV voor de samenstelling van de gebiedsinformatie en verder naar allen die een bijdrage hebben geleverd aan het tot stand komen van dit rapport.

Ir. H.A. Gonggrijp
Hoofd IKC-Landbouw

INHOUDSOPGAVE

1	INLEIDING	1
2	BESCHIKBARE ALTERNATIEVE GLASTUINBOUW- VESTIGINGSGEBIEDEN	2
3	KWALITEIT BESCHIKBARE ALTERNATIEVE GLASTUINBOUWVESTIGINGSGEBIEDEN	5
	3.1 Energievoorziening	5
	3.2 Waterhuishouding	7
	3.3 Landschappelijke inpasbaarheid en aankleding	8
	3.4 Overzicht kwalitatieve aspecten van de alternatieve vestigingsgebieden	9
4	EINDCONCLUSIE	11
	KAART MET MOGELIJKE LOCATIES GLASTUINBOUW	12
	BIJLAGE	13
	Regio Noord	13
	Regio Oost	16
	Regio Zuid	20
	Regio Noordwest (Flevoland/Utrecht)	25
	Regio Noordwest (Noord -Holland)	27
	Regio Zuidwest (Zuid-Hollandse locaties)	29
	Regio Zuidwest (Zeeuwse Locaties)	31

1 Inleiding

In deze studie worden de vestigingsgebieden voor glastuinbouw in Nederland beoordeeld, die als alternatief kunnen dienen voor de Hoeksche Waard en die op een afstand van meer dan 60 km van het Westland liggen.

De alternatieve vestigingsgebieden, die in deze studie worden beoordeeld, moeten net als de Hoeksche Waard:

- Projectmatig worden ingericht.
- Kavels beschikbaar hebben op de korte termijn (periode tot 2002)
- Ruimte bieden aan ondernemers die, vanwege herstructurering en functieverandering, verplaatsen vanuit het Westland.

Voor de beoordeling heeft de werkgroep, (in voorwoord) de criteria aangehouden, die ook in de studie "Hoeksche Waard en alternatieve glastuinbouwlocaties binnen een straal van 60 km" zijn gebruikt.

Dit zijn:

1. Er moet op redelijke termijn (eventueel in fasen) substantieel ruimte voor glastuinbouw worden gevonden (netto teeltoppervlakte 265 ha, hetgeen overeenkomt met circa 400 ha.bruto)*.
2. De locaties dienen effectief realiseerbaar te zijn binnen een redelijke periode.
3. Grondverwerving moet ook daadwerkelijk kunnen plaatsvinden (eventueel onteigening).
4. Planologische duidelijkheid in streek- en bestemmingsplan is vereist binnen een redelijke termijn.
5. Locaties dienen door middel van projectvestiging tot stand te worden gebracht.
6. Er moet op redelijke termijn aangesloten zijn op rest- en afvalwarmte en op CO₂.
7. Locaties moeten goed ontsloten en bereikbaar te zijn.
8. De locaties dienen op een verantwoorde wijze landschappelijk te kunnen worden ingepast, met inachtneming van de in de Startnota Ruimtelijke Ordening beschreven uitgangspunten, waaronder het handhaven van open ruimten.

** In de studie "Hoeksche Waard en alternatieve glastuinbouwlocaties binnen straal van 60 km" is in de bijlage berekend dat er tot en met 2002 vanuit het Westland een behoefte bestaat aan 285 bruto ha. (netto is dat 190 ha).*

In deze studie is redelijke termijn vertaald in een korte termijn (periode tot 2002) en een middellange termijn (2002-2005). Van de alternatieve locaties die in de periode 2002-2005 beschikbaar komen, is alleen een globale beoordeling gemaakt op de aspecten restwarmte, ruimte en regionaal draagvlak. Mede omdat voor deze gebieden de planvorming nog niet is afgerond is volledige beoordeling op de verschillende kwaliteitsaspecten nog niet mogelijk.

In deze studie zijn de eerste vijf bovenstaande aspecten als essentiële criteria gehanteerd. Alternatieve gebieden die geen substantiële ruimte op de korte termijn (tot 2002) kunnen bieden worden als alternatief voor de middellange termijn (2002-2005) beschouwd, bijvoorbeeld vanwege niet afgeronde planologische procedures, moeilijke grondverwerving of die niet projectmatig worden ingericht. Van de alternatieve locaties, die wel aan deze essentiële criteria voldoen, is vooral getracht de kwaliteit van de gebieden in beeld te brengen. Dit is gedaan aan de hand van de aspecten energie, waterhuishouding en de landschappelijke inpassing en aankleding. De aspecten op het gebied van verkeer en vervoer worden in een aparte studie (IKC-173) beschreven.

2 Beschikbare alternatieve glastuinbouw-vestigingsgebieden

In het volgende overzicht zijn de alternatieve glastuinbouwvestigingsgebieden weergegeven, die:

- Projectmatig worden ingericht (dit is in alle gebieden het geval).
- Kavels beschikbaar hebben op de korte termijn (2000 tot 2002).
- Ruimte bieden aan ondernemers die vanwege herstructurering en functieverandering verplaatsen vanuit het Westland.

Voor detailinformatie zie bijlage.

Er is nog onduidelijkheid over de vraag welke locaties van meer dan 100 ha. MER plichtig zijn. In een aantal gebieden is de mogelijkheid van glastuinbouwvestiging al in het streekplan opgenomen (Koekoekspolder, Huissen-Bemmel, Berlikum, Eemsmond), voordat er een MER verplicht was (1994). In het gebied Huissen-Bemmel is bij de aanpassing van het bestemmingsplan toch schorsing aangevraagd. De Raad van State heeft hierover nog geen uitspraak gedaan. Wanneer een MER toch verplicht wordt gesteld kan dit ook consequenties hebben voor andere gebieden. Het doorlopen van een MER-procedure vraagt 12-16 maanden en kan gelijktijdig verlopen met de bestemmings-planprocedure.

Plan	Oppervlakte uit te geven tuinbouw kavels	Ruimtelijke procedures	Soort opvang	Realisatie
Hoeksche Waard	370	Streekplan is vastgesteld, MER gereed, geen overeenstemming op rijksniveau, bestemmingsplan moet nog aangepast worden.	Landelijk	Eind 2000/begin 2001. (Bij versnelde procedure Bestemmingsplan met bezwaar schriften). Verwervingsmogelijkheden grond goed.
Klazienaveen	141	In streekplan vastgelegd, bestemmingsplan in procedure, start notitie MER in concept gereed.	Landelijk	Voorjaar 2001 Verwervingsmogelijkheden grond goed.
Luttelgeest II	213	In streekplan vastgelegd, bestemmingsplan in procedure, MER nog niet gestart.	Landelijk	Begin 2001. Verwervingsmogelijkheden grond goed.
Erica	100	In streekplan vastgelegd, bestemmingsplan in procedure, MER nog niet gestart.	Vooral landelijk.	Medio 2001. Verwervingsmogelijkheden grond goed.
Koekoekspolder	250	In streek- en bestemmingsplan vastgelegd. Niet	Vooral landelijk.	60 ha. nu en in 2000, rest in 2001. Verwervingsmoge

		MER-plichtig.		lijkheden grond goed.
Grootslag	250	In streekplan vastgelegd. 107 ha. glastuinbouw via wijzigingsplan (ex artikel 11 WRO). MER en BP aanpassing resterende deel gestart.	Landelijk	In fasen in 2000 en 2001, ruim 40 ha. Al uitgegeven
Heerhugowaard	80	In streekplan vastgelegd. Wijziging bestemmingsplan + MER binnenkort ter visie.	Vooral landelijk.	In fasen, 80 ha.in 2000/2001, rest &) ha.) na 2001.
Berlikum	100	In streekplan vastgelegd, bestemmingsplan gedeeltelijk nog in procedure, MER niet verplicht.	Vooral landelijk.	2000/2001
Plukmade	40	Afgerond	Vooral regionaal.	Zeer onzeker i.v.m. uiterst moeizame grondverwerving.
Eemsmond	270 ha	In streekplan vastgelegd. Bestemmingsplan vastgelegd. MER niet verplicht.	Landelijk	Projectmatige uitwerking vindt op dit moment niet plaats.
Hoogezand-Sappemeer	77	In streekplan vastgelegd, bestemmingsplan in procedure, niet MER plichtig (< 100ha).	Vooral landelijk.	Eind 1999.
Huissen-Bemmel	200 totaal minimaal 80 ha. landelijk	In streek- en bestemmingsplan vastgesteld, onduidelijkheid over MER-plicht. Raad van State doet binnenkort uitspraak.	Naast regionaal (Knooppunt Arnhem-Nijmegen) minimaal 80 ha voor landelijke opvang.	2000 (indien MER, dan begin 2001). Deel van de gronden al in eigendom.
Venlo Siberië	26	Bestemmingsplan in procedure.	Vooral regionaal.	Medio 2000, deel al in optie uitgegeven.
Venlo Californië	140	60 ha van fase 1 in streek- en bestemmingsplan vastgesteld, startnotitie MER voor fase 2 gereed. Streekplan fase 2 accoord, bestemmingsplan wordt aangepast.	Vooral landelijk, deel regionaal.	Ongeveer 60 ha in 2000, 75-80 ha eind 2000/begin 2001.

Reimerswaal	100	In streekplan vastgelegd, bestemmingsplan nagenoeg afgerond, MER afgerond	Landelijk	Medio 2000.
-------------	-----	---	-----------	-------------

Conclusie

Op korte termijn (periode tot 2002) is er voor ondernemers, die uit het Westland willen verplaatsen, voldoende ruimte. Er is op een afstand van meer dan 60 km van het Westland in 14 locaties ca. 1900 ha bruto ruimte beschikbaar.

3 Kwaliteit beschikbare alternatieve glastuinbouw-vestigingsgebieden

De verschillende alternatieve glastuinbouwvestigingsgebieden zijn beoordeeld aan de hand van drie kwaliteitsaspecten:

1. De energievoorziening van het gebied.
2. De waterhuishouding van het gebied.
3. De landschappelijke inpassing (wel/geen open ruimten) en aankleding van het gebied.

3.1 Energievoorziening

Uit het oogpunt van energievoorziening, energiebesparing en CO₂-reductie verdienen locaties waar gebruik van restwarmte mogelijk is een sterke voorkeur boven andere locaties. Gezien de daarvoor benodigde installaties, ook op bedrijfsniveau, is het noodzakelijk dat al bij de start van het project restwarmte kan worden aangeboden, eventueel tijdelijk afkomstig vanuit een andere bron. Bij de sterke voorkeur voor restwarmte spelen de volgende overwegingen een rol:

- Bij locaties waar restwarmtelevering mogelijk is, is de glastuinbouw vaak de enige mogelijke afnemer van de beschikbare restwarmte. Dit zowel vanwege de aard van de locatie (zo is woningbouw rond de Moerdijk-, Eems- en Amercentrale, Borssele en Terneuzen niet aan de orde en/of ongewenst), vanwege de aard van de warmtevraag (industrieën vragen veelal warmte op hogere temperaturen dan de beschikbare restwarmte), als vanwege de omvang van de warmtevraag (veelal is nog enkele honderden MWth aan restwarmtecapaciteit beschikbaar, terwijl zelfs de grootste woningbouwlocaties niet meer dan hooguit 50 MWth nodig hebben).
- Bij een energievoorziening gebaseerd op warmtekrachten (bedrijf, cluster, gebied) is eveneens een forse besparing en CO₂ reductie te realiseren. De verhouding in het aanbod van elektriciteit en warmte sluit echter, met uitzondering van WK installaties op individuele bedrijven (eventueel clusters), die assimilatiebelichting toepassen, slecht aan op de vraag vanuit de glastuinbouw. De behoefte aan warmte is veel groter dan de behoefte aan elektriciteit. Het overschot aan elektriciteit moet daarom elders afgezet worden. In een geliberaliseerde elektriciteitsmarkt is echter de afzet en de prijs daarvan hoogst onzeker, mede omdat al sprake is van overcapaciteit. Het is daarom hoogst onwaarschijnlijk dat er de eerstkomende jaren grote projecten met nieuwe warmtekracht worden gerealiseerd, waarbij de warmte door de glastuinbouw wordt gebruikt. Om die reden zijn ook plannen, die de verschillende gebieden hadden liggen en waarvoor aanvragen waren gedaan in het kader van de CO₂ reductiegelden (Siberië, Grootslag, Huissen-Bemmel), in de ijskast gezet.

Van de alternatieve locaties zijn er alleen mogelijkheden voor restwarmte in de Plukmadese polder (beperkte oppervlakte, moeilijk te verwerven), Eemsmond (projectmatige aanpak vindt momenteel niet plaats) en mogelijk Reimerswaal. Bij deze laatste locatie is voor een oppervlakte van 70-120 ha restwarmte aanwezig van een centrale vlak over de grens met België (internationaal aspect). Voor het gebied Eemsmond is een aanvraag gedaan in het kader van de CO₂ reductiegelden. Deze aanvraag voldeed wel aan de criteria, maar is afgewezen op grond van onvoldoende concrete belangstelling voor het project.

Conclusie

Van de beschikbare alternatieve glastuinbouw-vestigingsgebieden kan alleen in de locatie Eemswaard restwarmte voor glastuinbouw gerealiseerd worden. Reimerswaal heeft misschien ook mogelijkheden voor restwarmte. Voorwaarde die hierbij geldt, is dat op korte termijn de projectontwikkeling wordt gestart.

Als er geen restwarmte beschikbaar is komt uit oogpunt van energiebesparing en CO₂ reductie een warmtekrachtinstallatie met een vermogen van > 50 Mwe incl. buffers en CO₂ levering het eerst in aanmerking. Zoals blijkt uit onderstaande tabel levert deze optie een bijna even grote bijdrage aan de CO₂ reductie als de optie met restwarmte. Nadeel is het al eerder genoemde punt van de afzet van de geproduceerde elektriciteit.

Energie-optie	CO ₂ reductie t.o.v. energiebesparing gebaseerd op individuele ketels.
Restwarmte-levering incl. buffers en CO ₂ levering	0,55 kton/ha
Nieuwe WK > 50 Mwe incl. buffers en CO ₂ levering	0,50 kton/ha
Nieuwe WK < 50 Mwe incl. buffers en CO ₂ levering	0,45 kton/ha
WK gasmotor (individueel bedrijf/cluster) incl. buffers, maar exclusief CO ₂ levering	0,20 kton/ha

Bron: ruwe berekening op basis van rekenregels CO₂ reductieplannen.

Behalve voor de opwekking van warmte gebruiken glastuinbouwbedrijven ook fossiele energie voor de productie van CO₂. Dit met name in perioden dat de warmtevraag gering is. Met buffering kan een gedeelte van de warmte, die ontstaat bij de CO₂ productie, later gebruikt worden. Een verdere besparing is mogelijk door uit te gaan van CO₂ die elders vrijkomt en in principe ieder moment beschikbaar is. Individuele bedrijven hoeven dan zelf geen CO₂ meer te produceren. In de perioden dat er dan toch warmte nodig is kan restwarmte of warmte van de WK-installaties ingezet worden, waardoor het rendement van deze voorzieningen belangrijk verbeterd kan worden (dekkingsgraad neemt toe).

CO₂ levering per pijpleiding van een nabijgelegen bron geniet de voorkeur. Als dat niet mogelijk is kan CO₂ ook per as aangevoerd worden. Zuivere CO₂ is in ruime mate in Nederland voorhanden. Door het projectbureau CO₂ reductieplan wordt hieraan, in het kader van aanvragen, een netto-besparing toegekend van 5-7 m³ gas per m², afhankelijk van de afstand van de CO₂ bron tot het gebied. Dit betekent een CO₂ reductie van ongeveer 0,1 kton/ha. Nadeel is wel dat het aantal vervoersbewegingen over de weg toeneemt.

Conclusie

Als er geen restwarmte beschikbaar is verdienen gezamenlijke WK Centrales met een vermogen > 50 Mwe incl. buffers en centrale CO₂ levering de voorkeur. Als er geen CO₂ op korte afstand beschikbaar is kan CO₂ per as aangevoerd worden.

Plaatsing van nieuwe WK Centrales kan in principe in elk gebied maar het risicogehalte is hoog i.v.m. de toekomstige (overspannen) elektriciteitsmarkt. Concrete plannen (aanvragen in het kader van de CO₂ reductiegelden) zijn daarom in de ijskast gezet.

Bij alle vormen van energievoorziening is het mogelijk om met inzet van andere vormen van duurzame energie dan restwarmte een (verdere) CO₂ reductie te bereiken. De meeste duurzame opties (aardwarmte, warmtepompen, biomassaverbranding of – vergassing) worden momenteel in kleine experimentele projecten (vaak als onderdeel van een relatief grote locatie) toegepast of zijn tot op heden in de planfase blijven steken. Ook is de bouw van windmolens in glastuinbouwgebieden mogelijk. Aangezien deze molens direct leveren aan het elektriciteitsnet is er geen relatie met de energievoorziening voor het glastuinbouwbedrijf.

Conclusie

Duurzame energieopties bevinden zich nog in het experimentele stadium en kunnen op meerdere locaties toegepast worden. Om die redenen is het op dit moment geen echt onderscheidend criterium bij de locatiekeuze.

3.2 Waterhuishouding

Voor een milieuvriendelijke glastuinbouwproductie is voldoende schoon en zuiver water nodig, dat wil zeggen water met een minimaal gehalte aan Na en Cl. Regenwater, en in sommige gebieden van Nederland ook leidingwater, voldoen hieraan. In nieuwe gebieden komen voor de gietwatervoorziening de volgende opties in aanmerking:

- Individueel: een groot bassin van minimaal 3000 m³ per ha. of leidingwater, mits geschikt.
- Collectief: een centraal regenwaterbassin, aangevuld met leidingwater, mits geschikt of aangevuld met ontzout leidingwater, ontzout oppervlaktewater of grondwater.

Bij voldoende grote opslag van regenwater (> 3000 m³/ha.) zal er voor de meeste gewassen alleen in relatief droge jaren een tekort optreden. De omvang van de opslagcapaciteit wordt sterk bepaald door de kosten. Deze nemen bij een grotere capaciteit snel toe. Bij individuele opslag zal steeds uitgegaan worden van de laagste kosten en zal niet al het regenwater benut worden. Bepalend voor de mate van benutting zijn ook de beschikbaarheid, de kwaliteit en de kosten van aanvullend water. De capaciteit daarvan moet afgestemd zijn op de piekbehoefte (maximale verdamping op zomere dagen). Deze piek valt bijna altijd in perioden met weinig neerslag en dus lege bassins. Aanvullend water kan bestaan uit al of niet ontzout leidingwater, ontzout oppervlaktewater of grondwater. Dit laatste alleen onder de voorwaarde dat het onttrokken grondwater weer wordt gecompenseerd (kwantitatief gezien een gesloten systeem).

Collectieve opties kunnen goedkoper zijn, vooral als het gaat om aanvoer, bewerking en opslag van aanvullend water. Ook ontstaan er betere mogelijkheden om te bufferen ten behoeve van pieken en kan het regenwater beter benut worden, omdat nu wordt uitgegaan van maximale opvang van het project als totaal. Een en ander is wel weer afhankelijk van de kosten van aanvullend water. Collectieve wateropslag biedt in tegenstelling tot individuele wateropslag mogelijkheden voor betere landschappelijke aankleding en koppeling met andere functies ((recreatief) gebruik, stilte/rust, natuur). De voordelen zijn:

- lagere kosten voor het gietwater (vooral door collectieve voorzieningen voor aanvullend water);
- beter benutting van de hoeveelheid regenwater, zodat minder gebiedsvreemd water of grondwater gebruikt hoeft te worden (op projectniveau meer gesloten);

- door buffering lagere kosten voor piekaanvoeren van aanvullend water en minder kans op calamiteiten, indien niet in de piekaanvraag kan worden voorzien;
- mogelijkheid van landschappelijke aankleding en koppeling met andere functies.

De nadelen zijn:

- grotere kans op onderlinge besmetting, dus regelen van aansprakelijkheid en noodvoorzieningen;
- regelen collectief beheer;
- regelen van goede afspraken bij bijvoorbeeld tekorten.

Afvoer van overtollig regenwater moet gebaseerd zijn op piekperioden dat wil zeggen voldoende buffering- en afvoercapaciteit. Voor afvalwater moet er een aansluiting zijn op de gemeentelijke riolering of op een collectieve waterzuiveringsinstallatie.

De kwaliteitscriteria voor het element waterhuishouding zijn dus aanbod van voldoende kwalitatief goed gietwater, lozing op de riolering of collectieve waterzuivering.

Conclusie

In alle gebieden is de aanleg van riolering een standaardvoorziening. De mate waarin hierop lozing zal plaatsvinden is vooral afhankelijk van de beschikbaarheid van voldoende en kwalitatief goed gietwater. De gebieden Klazinaveen, Erica, Berlikum en Huissen-Bemmel beschikken daar in ruime mate over. Andere gebieden maken of hebben plannen om maximaal gebruik te maken van regenwater (individueel of collectief) of bewerkt oppervlakte/leidingwater (E-water). Alleen de gebieden Hoogezand-Sappemeer en Eemsmond hebben marginale voorzieningen.

3.3 Landschappelijke inpasbaarheid en aankleding

De landschappelijke inpasbaarheid is zowel afhankelijk van het landschappelijke karakter (wel/geen open ruimte) van het omringende gebied als van de wensen van de gebruikers van het gebied zelf. Wat betreft de landschappelijke inpasbaarheid kan getoetst worden op het aanwezig zijn van een landschapsplan en op de vraag of het betreffende gebied tot de open ruimten in het kader van de Vinex behoort. Ook cultuurhistorische en archeologische elementen, en het behouden en/of versterken van aanwezige natuurwaarden, kunnen deel uitmaken van de landschappelijke inpassing.

Voor de landschappelijke aankleding van het gebied wordt volgens de huidige wensen en inzichten ervan uitgegaan dat van de totale oppervlakte van een project ca. 75% wordt uitgegeven als tuinbouwkavel. De overige 25% wordt ingenomen door wegen, fietspaden, water en groen. Gecombineerd met de verhouding glas/kaveloppervlakte van 1:1,5 betekent dat iedere 100 ha van een project bestaat uit:

- 25 ha. wegen, fietspaden, water en groen;
- 75 ha. Tuinbouwkavel;
- 50 ha. glas (wanneer elke kavel is volgebouwd).

De kwaliteitscriteria voor het element landschappelijke inpassing/aankleding zijn wel/geen ligging in open ruimte gebieden (Vinex-aanduiding), aanwezigheid van een landschapsplan en de oppervlakte aan groenvoorzieningen en/of water uitgedrukt als percentage van de totale oppervlakte uit te geven tuinbouwkavels.

Conclusie

Van de alternatieve gebieden ligt alleen de Koekoekspolder in een gebied met de aanduiding open ruimte (Vinex). Hoewel niet overal in landschapsplannen vastgelegd, voorzien alle gebieden, op de Plukmadese polder en Eemsmond na, aan het criterium dat meer dan 10% van de oppervlakte uit te geven tuinbouwkavels moet bestaan uit groenvoorzieningen/water.

3.4 Overzicht kwalitatieve aspecten van de alternatieve glastuinbouw-vestigingsgebieden

Plan	Kwaliteitsaspect energie	Kwaliteitsaspect Waterhuishouding	Kwaliteitsaspect landschappelijke inpassing/aankleding
Hoeksche Waard	Restwarmte + centrale CO ₂ per leiding.	Collectieve waterbassins voor opvang regen water (500-3000/ha) + riolering.	Gebied heeft aanduiding open ruimte (Vinex) Landschapsplan opgesteld > 10% groenvoorziening.
Klazienaveen	Warmte-Kracht centrales + CO ₂ per as aangevoerd.	Kwalitatief goed en voldoende gietwater uit duurzame bron. Gesloten water systeem, geen lozing op de riolering.	Landschapsplan is gemaakt. > 10% groenvoorziening en/of water.
Luttelgeest II	Warmte-Kracht Centrales, WKK op individuele bedrijven en clusters.	3000 m ³ regenwateropvang/ha. + leiding watersuppletie + riolering.	Landschapsplan? > 10% groenvoorziening en/of water.
Erica	Warmte-Kracht Centrales + CO ₂ per as aangevoerd.	Kwalitatief goed en voldoende gietwater uit duurzame bron. Gesloten water systeem, geen lozing op de riolering.	Landschapsplan is gemaakt. > 10% groenvoorziening en/of water.
Koekoekspolder	WK installaties met gezamenlijke ringleiding. Onderzoek naar duurzame energie.	Plannen voor centraal gietwaterproject.	Gebied heeft aanduiding open ruimte (Vinex). Landschapsplan? > 10% groenvoorziening en/of water.
Grootslag	Individuele/clusterWK installaties.	3000 m ³ regenwateropvang/ha. + riolering. Haalbaarheidsonderzoek voor centrale water buffer	Landschapsplan aanwezig, optimale landschappelijke inpassing is uitgangspunt MER > 10% groenvoorziening en/of water

Heerhugowaard	Individuele/clusterWK installaties	3000 m ³ regenwater opvang/ha.+ riolering. Haalbaarheidsonderzoek voor centrale water buffer.	Geen landschapsplan, plan voor bufferzone, > 10% groenvoorziening en/of water.
Berlikum	Individuele/cluster WK installaties.	Gesloten systeem, geen lozing op de riolering.	Landschapsplan is gemaakt. > 10% groenvoorziening en/of water.
Plukmade	Restwarmte + plannen voor CO ₂ voorziening.	Water van voldoende kwaliteit uit oppervlakte/leidingwater (E-water) + riolering.	Geen landschapsplan. Oppervlakte groenvoorziening en/of water beperkt.
Hoogezand-Sappemeer	Individuele/clusterWK installaties.	Geen extra voorzieningen. Wel riolering.	Geen landschaps plan > 10% groenvoorziening.
Eemsmont *	Restwarmte + centrale CO ₂ voorziening.*	Gemiddeld 1200 m ³ /ha. + riolering. *	Geen landschapsplan <10% groenvoorziening/water.*
Huisen-Bemmel	WK installaties met gezamenlijke ringleiding. Onderzoek naar duurzame energie.	Kwalitatief goed en voldoende gietwater uit duurzame bron (infiltratieplas) + riolering.	Landschapsplan is gemaakt. > 10% groenvoorziening en/of water.
Venlo Siberië	Individuele/clusterWK installaties.	Water van voldoende kwaliteit uit oppervlakte/leidingwater (E-water) + riolering.	Landschapsplan ligt ter inspraak. > 10% groenvoorziening en/of water.
Venlo Californië	WK 's MEGA/PNEM met levering elektriciteit aan nabijgelegen industrie.	Water van voldoende kwaliteit uit oppervlaktewater (E-water) + riolering	Landschap krijgt substantieel aandacht.
Reimerswaal	Restwarmte mogelijk mogelijk, anders individuele WK installaties.	Geen bijzondere voorzieningen, eventueel bewerkt suppletie water uit de Biesbosch + riolering.	Geen landschapsplan MMA voldoet aan >10% groenvoorziening/water.

* De beoordeling van het gebied Eemsmont heeft plaatsgevonden op basis van de plannen van enkele jaren geleden.

4 Eindconclusie

Op korte termijn (periode tot 2002) is er voor ondernemers, die uit het Westland willen verplaatsen, voldoende ruimte. Er is op een afstand van meer 60 km. van het Westland in 14 locaties ca. 1900 ha. bruto ruimte beschikbaar.

Voor vestiging op korte termijn kan gekozen worden voor locaties, die kwalitatief goed scoren en die worden ontwikkeld aansluitend of in de onmiddellijke nabijheid van al bestaande glastuinbouwgebieden. Dit zijn o.a. Klazinaveen, Erica, Huissen- Bemmell, Heerhugowaard en Venlo.

Grootslag, Luttelgeest, Koekoekspolder en Berlikum zijn kwalitatief goede gebieden of kunnen dat worden, maar sluiten aan op een beperkte oppervlakte bestaande glastuinbouw.

Reimerswaal heeft eveneens goede perspectieven op voorwaarde dat de aansluiting op restwarmte (capaciteit voor 70-120 ha) wordt gerealiseerd.

Uit oogpunt van energievoorziening, energiebesparing en CO₂ reductie verdienen locaties, waar gebruik van restwarmte mogelijk is, een sterke voorkeur boven andere locaties. Het aansluiten van glastuinbouwgebieden op restwarmte kan bovendien een bijdrage leveren aan het realiseren van de ambitieuze energiedoelstelling, zoals door overheid en bedrijfsleven is vastgelegd in het Milieuconvenant voor de glastuinbouw. Wat betreft de aanwezigheid van restwarmte is alleen Eemsmond (en eventueel Reimerswaal) een aantrekkelijk alternatief. In de Plukmadese polder gaat het maar om een beperkte oppervlakte (40 ha), waarvan de grond uiterst moeizaam is te verwerven. Al gedurende langere tijd zijn er voor de locatie Eemsmond plannen ontwikkeld. In al die tijd is er vanuit het Westland nauwelijks belangstelling getoond. Om het project daadwerkelijk te realiseren moet de vicieuze cirkel (geen concrete belangstelling/draagvlak in de sector, geen ontwikkeling van het project) doorbroken worden. Bij de nieuwe inrichting moet wel de noodzakelijke kwaliteitsverbetering op het gebied van de waterhuishouding en de landschappelijke inpassing/aankleding meegenomen worden.

De kwaliteit van de gebieden waarop korte termijn vestiging kan plaatsvinden, kan op het aspect energie verder verbeterd worden door maximaal gebruik te maken van WK Centrales inclusief buffering, centrale CO₂ levering, eventueel per as aangevoerd, en van duurzame energie. Het risicoaspect voor de afzet van de met de WK Centrales opgewekte elektriciteit verdient bijzondere aandacht.

Voor de middellange termijn (2002-2005) liggen er in Zeeland (Borssele en Kanaalzone Terneuzen) en West-Brabant (Moerdijkse Hoek) zeer goede perspectieven om nieuwe glastuinbouwlocaties, aangesloten op restwarmte, te realiseren. Ook is er in deze gebieden voldoende ruimte en draagvlak om kwalitatieve goede locaties tot ontwikkeling te brengen. Daarbij is VROM van mening dat het door een gezamenlijke inspanning mogelijk moet zijn de eerste kavels in locatie Moerdijkse Hoek binnen drie tot vier jaar (inclusief bezwarenprocedures) uit te geven. Het is dan wel noodzakelijk dat de voorzieningen aan het ElektriciteitsProductiebedrijf Zuid-Nederland (EPZ) in Moerdijk dit jaar worden aangebracht.

De provincie Zeeland is onlangs een MER procedure gestart met de vraag waar de gewenste 500-700 ha glastuinbouw het beste kan worden gerealiseerd bij Reimerswaal, Borssele of in de Kanaalzone bij Terneuzen.

Kaart met mogelijke locaties glastuinbouw

BIJLAGE

Detailinformatie over de verschillende glastuinbouw-vestigingsgebieden

- De gebieden, die een overwegend regionale functie hebben en de gebieden die pas na 2001 kavels kunnen gaan uitgeven, zijn in dit overzicht gearceerd weergegeven.
- De relevante gegevens over de verschillende gebieden zijn tot eind juli 1999 bijgewerkt.

Regio: Noord

	Aspect	Zuidoost Drenthe Klazienaveen	Zuidoost Drenthe Erica	Hoogezand- Sappemeer	NW Friesland Berlikum
1.	Uitgeefbare kavel oppervlakte.	141 ha.	100 ha.	77 ha.	100 ha.
2.	Bruto gebieds-oppervlakte.	266 ha.	150 ha.	97 ha.	178 ha.
3.	Type opvang.	Vooral landelijk.	Vooral landelijk.	Vooral landelijk.	Vooral landelijk.
4.	Planologische procedure/st. v. zaken.	In streekplan vastgelegd; bestemmingsplan in procedure. Startnotitie Mer in concept gereed.	In streekplan vastgelegd; bestemmingsplan in procedure. Mer-procedure nog niet gestart.	In streekplan vastgelegd; bestemmingsplan in procedure. Niet MER-plichtig (< 100 ha.).	In streekplan vastgelegd; deel van locatie nog in bestemmingsplan procedure Niet Mer-plichtig.
5.	Wanneer plan. Procedure afgerond.	Medio 2001 kan uitgifte kavels starten.	Geen problemen te verwachten. Medio 2001 afgerond.	Geen problemen te verwachten. Uitgifte kavels in 2000/2001.	Afgerond eind 1999.
6.	Verwervingsmogelijkheden gronden.	Goed, haalbaar; reeds 55 ha. Verworven. Niet voorzien in onteig.mog.heid.	Goed, haalbaar. Niet voorzien in onteig.mog.heid.	Redelijk. Reeds 25 ha. in bezit, 10 ha. Overeenstemming. Niet voorzien in onteig.mog.heid.	Zeker haalbaar; niet voorzien in onteig.mog.heid.
7.	Projectvestigings-aanpak.	Ja	Ja	Ja	Ja
8.	Kostprijs grond	f 25/m ² (excl.)	f 25/m ² (excl.)	f 18/m ² (excl)	f 19,50/m ² (excl)
9.	Energie-aspecten	Bestaande warmtekrachtcentrale (WKC) kan verder geoptimaliseerd en uitgebreid worden (afh.van ontwikkeling op energiemarkt). Streven naar clustering bedrijven.	Bestaande warmtekrachtcentrale (WKC) kan verder geoptimaliseerd en uitgebreid worden (afh. van ontwikkeling op energiemarkt). Streven naar clustering bedrijven.	Geen specifieke voorzieningen; streven naar clusters van bedrijven.	Afspraken met energiebedrijf over optimale regeling van inzet WK per bedrijf, van de baan door ontwikkeling energiemarkt. Zoeken naar alternatieve mogelijkheden.

		CO2 wordt in de nabije toekomst van buiten het gebied aangevoerd, waardoor rendement bestaande WKC verbeterd kan worden. Er wordt onderzoek opgestart naar inzet duurzame energie.	CO2 wordt in de nabije toekomst van buiten het gebied aangevoerd, waardoor rendement bestaande WKC verbeterd kan worden. Er wordt onderzoek opgestart naar inzet duurzame energie.		Clustering van bedrijven is het streven.
10.	Waterbeheer	Gesloten watersysteem, geen lozing op riool, aanvoer uit duurzame bron (hoogveen/kasdek) om grondwater te ontzien.	Gesloten watersysteem, geen lozing op riool, aanvoer uit duurzame bron (hoogveen/kasdek) om grondwater te ontzien.	Geen extra voorzieningen.	Geïntegreerd systeem dat geheel afgesloten is van omgeving, geen lozing op riool.
11.	Onsluiting / bereikbaarheid	Komt nieuwe aansluiting op N37 (A37) voor geheel KI'veen. Geen files.	Komt directe aansluiting op N37 (A37). Geen files.	Direct naar A7. Geen files.	Nieuwe aansluiting op A31. Geen files.
12.	Landschappelijke inpassing 10% van tuin bouwkavels groene aankleding Landschapsplan.	Landschapsplan aanwezig, in ruim 100 ha. groen wordt voorzien, > 10% groen/watervoorzieningen.	Landschapsplan is gemaakt. Goede inpassing is voorwaarde van gemeente. > 10% groen/watervoorzieningen.	Geen landschapsplan, in 13 ha. groen wordt voorzien. > 10% groen/watervoorzieningen.	Landschapsplan aanwezig, 16 ha. groenvoorziening en water. > 10% groen/watervoorzieningen.
13.	Open ruimte.	Geen Vinex aanduiding, geen locale weerstanden te verwachten.	Geen Vinex aanduiding, geen locale weerstanden te verwachten.	Geen Vinex aanduiding, geen locale weerstanden te verwachten.	Geen Vinex aanduiding, geen weerstanden; toekomstige locaties daar waar acceptatie is.
14.	Arbeid	Ja, kwal en kwant nog steeds voldoende regionaal aanbod.	Ja, kwal en kwant nog steeds voldoende regionaal aanbod.	Geen probleem, geschikte mensen aanwezig in regio, relatief veel werkloosheid.	Dichtbij liggen Leeuwarden, Harlingen, Franeker met hoog % werklozen. Vakopleiding in scholingskas via eigen scholingsproject.

	Aspect	Zuidoost Drenthe Klazienaveen	Zuidoost Drenthe Erica	Hoogezand- Sappemeer	NW Friesland Berlikum
15.	Transactie-kosten.	Liggen, indien vervoer naar veilingen, iets ongunstiger dan landelijk beeld. (zie bij opm.).	Liggen, indien vervoer naar veilingen, iets ongunstiger dan landelijk beeld. (zie bij opm.).	Liggen, indien vervoer naar veilingen, iets ongunstiger dan landelijk beeld. (zie bij opm.).	Liggen, indien vervoer naar veilingen, iets ongunstiger dan landelijk beeld. (zie bij opm.). Berlikum is vooral een groentegebied met rechtstreekse afzet naar exporteur of AH.
16.	Subsidies	ISP; Langman; 10 mln LNV; gemeentelijke borgstelling is EU doelstelling 2-gebied.	ISP; Langman; 10 mln LNV; gemeentelijke borgstelling is EU doelstelling 2-gebied.	ISP; Langman; 10 mln LNV; is EU doelstelling 2-gebied.	ISP; Langman; is EU doelstelling 2-gebied; 10 mln LNVs; gemeentelijke borgstelling.
17.	Bestuurlijke medewerking (m.n. gemeente).	zeer positief; prov en Emmen zien graag veel meer tuinders komen.	zeer positief; prov en Emmen zien graag veel meer tuinders komen.	zeer positief; prov en gemeente zien graag veel meer tuinders komen.	Zeer positief; prov en gemeenten zien graag veel meer tuinders komen.
18.	Overige opmerkingen.	Noord. Acc. Unie heeft door vergelijkingen berekend dat, doordat andere kosten lager zijn, het uiteindelijke rendement in het Noorden niet slechter, soms beter is dan in het westen.	Zie Klazienaveen.	Zie Klazienaveen. Vanwege aanwezigheid universiteitsstad Groningen op korte afstand zijn sociale aspecten van wonen, studeren, werken en recreatie goed.	Zie Klazienaveen.
19.	Proj.vest.ruimte middellange termijn.	In gemeente Emmen is 2500 ha. (buiten bestaand glas en projecten in ontwikkeling) in 6 ontwikkelingslocaties, aangemerkt als vestigingsruimte voor de de toekomst. Besluiten hierover in 2004/2005.	In gemeente Emmen is 2500 ha. (buiten bestaand glas en projecten in ontwikkeling) in 6 ontwikkelingslocaties, aangemerkt als vestigingsruimte voor de de toekomst. Besluiten hierover in 2004/2005.	100 ha.	250 ha.

Regio: Oost

	<u>Aspect</u>	<u>Koekoekspolder Ijselmuiden</u>	<u>Bergerden (Huissen-Bemmel)</u>	<u>Bommelerwaard</u>
1.	Netto oppervlakte glas uitgeefbaar.	250	200 (120 ha. regionaal, 80 ha. landelijk).	125 ha. (in vigerende plannen), 100 ha. (voor komende 5 jaar).
2.	Bruto gebieds-oppervlakte	600	350 lange termijn 800 ha.	250 ha. (in vigerende plannen) 200 ha. (voor komende 5 jaar).
3.	Type opvang (regionaal of landelijk).	Landelijk en regionaal, verhouding 60:40%.	Regionaal en landelijk, verhouding 60:40%.	Regionaal, instroom van buiten wordt negatief bejegend. Beschikbare ruimte is nodig voor ontwikkeling eigen tuinders.
4.	Planologische procedure/st. v. zaken.	Bestemmingsplan gereed. Niet MER plichtig.	Bestemmingsplan vastgesteld, maar nog niet onherroepelijk, ligt nu bij Raad van State (onduidelijkheid over MER).	Provincie werkt aan uitwerking streekplan voor 2 ^e fase, ook moet nog MER worden opgesteld, daarna moet nog een bestemmingsplan worden opgesteld.
5.	Wanneer planprocedure afgerond.	Al klaar.	Eind dit jaar als er geen nieuwe MER hoeft te worden ingesteld, anders begin 2001.	Op z'n vroegst 2002.
6.	Verwervingsmogelijkheden gronden.	Uitgifte gaat stapsgewijs. Deel is in eigendom domeinen, die willen wel verkopen. Ook particulieren willen graag verkopen. 20 ha. is nu al beschikbaar. 40 ha. komt komend jaar beschikbaar.	Meer dan 100 ha. reeds in bezit en 50 ha. in optie (koop volgt na formele afronding bestemmingsplan). Gemeenten zijn wellicht bereid om te onteigenen.	Grond wordt door tuinders rechtstreeks verworven.
7.	Projectvestigings-aanpak.	Groep tuinders doet het nog zelf. Op dit moment wordt de projectstructuur herijkt, krijgt zeer gedegen aanpak met voor de gemeente een centrale rol.	Publiek-private samenwerking tussen gemeenten en tuinbouwbedrijfsleven (STOL). Er is een projectbureau ingesteld dat de aankoop, bouwrijp maken en uitgifte van gronden regelt.	Hier is geen sprake van projectvestiging. Er is geen projector organisatie en die komt er ook niet. Er is dus ook geen inrichtings plan. Initiatieven worden door tuinders individueel genomen. Grenzend aan bestaande glaskernen komen zo nieuwe clusters tot stand.

	Aspect	Koekoekspolder Ijselmuiden	Bergerden (Huissen-Bemmel)	Bommelerwaard
8.	Kostprijs grond.	f 18 per m2 (bouwrijp) geldt voor de huidige 20 ha., Voor volgend gebied: f 30,-.	Rond f 30,-.	Kavelprijs f 25 – 30 (niet bouwrijp).
9.	Energie-aspecten.	Bedrijven maken afspraken voor gezamenlijke energievoorziening. WKK: op dit moment wordt een ringleiding aangelegd waardoor clustering op gebiedsniveau een feit wordt, in oktober gereed. Provincie (e.a.) onderzoekt of vergisting van biomassa (witlofpennen en ander tuinbouwafval) energie op kan leveren. Ook windenergie wordt bekeken.	WKK: gebied krijgt ringleiding en verder een duurzaam inrichtingsplan. In clusters van 20 ha. werken tuinders samen om warmte, elektriciteit CO2 en eventueel koude te produceren. Biogasmogelijkheden in optie (zie Koekoekspolder). Probleem is onvoldoende afval, dus nog niet rendabel.	Geen restwarmte en CO2. Meeste bedrijven zijn selfsupporting. Geen collectieve initiatieven op dit gebied.
10.	Waterbeheer	Gemeente is bezig met een centraal gietwater project in samenwerking met waterleiding bedrijf. Huidig gemaal te klein om de polder droog te houden bij extreme regenval. Waterschap en betrokken partijen werken aan een oplossing.	In plan is opgenomen aanleg van infiltratieplas van waaruit centraal gietwater wordt geleverd, daardoor geen onttrekking van grondwater.	Geen collectieve initiatieven op dit gebied.
11.	Onsluiting / bereikbaarheid.	Nabije ligging A28 en A50. Grontmij heeft opdracht gekregen voor verbreding huidige ontsluitingswegen, ruimte is daarvoor aanwezig.	Aansluiting op A15 is vrij direct. Verder A12 en A50 in nabijheid. Een lokale ontsluitingsweg moet nog worden aangelegd.	Gebied ligt aan A2.
12.	Landschappelijke inpassing.	Inpassing totaal zo'n 100 ha. Gemeente ziet geen problemen, in Grontmij-studie (zie 12) wordt nog gekeken naar verfraaiingsmogelijkheden voor het landschap. > 10% groen/watervoorzieningen.	Ja, in het plan is veel ruimte opgenomen voor landschappelijke invulling: er komt een ecologische verbindingszone en ook zone plas/dras. Verder grenst het gebied aan een stedelijk uitloopbos. > 10% groen/watervoorzieningen.	Discussie komt op gang.

	Aspect	Koekoekspolder Ijselmuiden	Bergerden (Huissen-Bemmel)	Bommelerwaard
13.	Open ruimte	Gebied ligt op de rand van Vinex-aanduiding open ruimte. Geen problemen, is afgewogen bij bestemmingsplan.	Geen problemen, is afgewogen bij bestemmingsplan. Gebied heeft ruime tuinbouwtraditie.	Op streekplanniveau geen problemen.
14.	Arbeid	Kampen en Zwolle op fietsafstand dus in potentie veel arbeid voorhanden. Ook veel land- en tuinbouwscholen in omgeving. Bij verdere ontwikkeling kan het op termijn misschien wel een knelpunt worden, daarom is gemeente nu al met arbeidsbureau bezig om publiek voor te lichten over mogelijkheden in tuinbouw.	Arnhem en Nijmegen op fietsafstand dus in potentie veel arbeid voorhanden.	Den Bosch en Zaltbommel liggen dichtbij en dus in potentie veel arbeid voorhanden.
15.	Transactie-kosten.	Algemene opmerking: Loskoppeling van product- en informatiestromen bij de afzet komt steeds dichterbij. Transactiekosten worden dan een stuk lager.		
		Greenery-locatie aanwezig. Prijzen dus niet verschillend. Bloemen gaan naar Aalsmeer, goede transportmogelijkheden.	Bloemenveiling in Huissen en ook Greenery-verzamelpunt. Ook grote dagelijkse transporten naar Aalsmeer, Westland en Grubbenvorst. Geen prijsafwijkingen tov landelijk.	Veiling in Zaltbommel, veel bloemen gaan rechtstreeks naar Aalsmeer, Verder ook heel veel rechtstreekse afzetcontracten via het bemiddelingsbureau.
16.	Subsidies	Geen subsidie aan nieuwe bedrijven van gemeente en die komt er ook niet. Ook provincie heeft geen subsidie-mogelijkheden.	Ices gelden en rop's in beeld, waterschappen worden momenteel benaderd voor subsidie, vanwege ontrekking grondwater zie infiltratieplas.	Geen geld van provincie.
17.	Bestuurlijke medewerking (m.n. gemeente)	Gemeente steunt de ontwikkeling tot een aantrekkelijk vestigingsgebied en daar investeert men in. Ook provincie werkt hieraan mee.	Gemeenten, Huissen, Bemmel en Nijmegen en tuinbouw-bedrijfsleven werken goed samen, dragen financieel risico en trekken hard aan dit project. Ook tuinbouwbedrijfsleven is nauw betrokken	Gemeenten en provincie werken samen om mogelijkheden te creëren voor ontwikkeling van regionale tuinbouw.
18.	Overige opmerkingen			

Streekplancapaciteit middellange termijn

Streekplan Overijssel wordt momenteel herzien. Provincie neigt naar uitbreidingsmogelijkheden voor IJsselmuiden. Ook de gemeente voelt wel voor verdere doorgroei. Streekplan Gelderland voorziet in uitbreiding van Huissen-Bemmel met 450 ha. (bovenop de 350 die bij 2 is genoemd).

Regio: Zuid

	Aspect	Venlo Siberië	Venlo Californië	Plukmade	Moerdijkse Hoek
1.	Netto uitgeefbaar oppervlakte glas.	20 ha. direct beschikbaar 6 ha. in optie.	60 ha. nu, maar loopt nog mee in de MER procedure + 75-80 ha. Totaal 140 ha.	40 ha.	150 ha.
2.	Bruto gebiedsoppervlakte.	26 ha. direct ** beschikbaar 14 ha. in optie.	240 ha.	60 ha.	225 ha.
3.	Type opvang.	Zowel bedoeld voor opvang uit de regio als voor overloop vanuit Westland. Bekend is dat Limburg graag Westlanders ontvangt. Er is geen quoterings.	Zowel bedoeld voor opvang uit de regio als voor overloop vanuit Westland. Bekend is dat Limburg graag Westlanders ontvangt. Er is geen quoterings.	Zowel bedoeld voor regionale als buiten regionale opvang. Er is grote belangstelling vanuit Westland voor dit gebied.	Zowel bedoeld voor opvang uit de regio als voor overloop vanuit Westland. Gemeente wil grootste deel beschikbaar houden voor regionale opvang. Zie opmerkingen.
4.	Planologische procedure/st. v. zaken.	Bestemmingsplan ligt bij provincie voor.	Fase 1: streekplan en bestemmings Plan akkoord. n Bestem mingsplan bedrijfs vestiging via art. 11; n Inrichting en infrastructuur via art. 19. Fase 2: streekplan ak koord, start notitie MER gereed, opleve ring MER voorzien 1 februari 2000, daarna proce dure aanpassing bestemmingspl an, gereed voor eind 2000.	Afgerond	Zie opmerkingen
5.	Wanneer plan. procedure afgerond.	Binnen 1 jaar.	Fase 1 vanaf heden, fase 2 eind 2000 begin 2001.	Afgerond	2-4 jaar.

	Aspect	Venlo Siberië	Venlo Californië	Plukmade	Moerdijkse Hoek
6.	Verwervingsmogelijkheden gronden	26 ha. (eigendom CV. Siberië; gemeente, RABO, Arcadis)	Grond deels in handen van gemeenten en FAGOED (totaal ± 60 ha). Met de overige eigenaren zijn reeds gesprekken geweest: conclusie positief t.a.v. verwervingsmogelijkheden. Niet voorzien in onteigening.	particulieren (problemen met verwerking; vraag prijs is te hoog) (vraag naar locaties vanuit het Westland is erg groot) Niet voorzien in onteigening.	particulieren Niet voorzien in onteigening.
7.	Projectvestigingsaanpak.	Ja, aanvulling op bestaand plan.	Ja	Ja	Ja
8.	Kostprijs grond.	f 32,-	f 40.- (schatting).	f 70,- (schatting).	f 15-f 20,- (prijs stijgt onder invloed van de ontwikkelingen (industrie en glas).
9.	Waterbeheer Aanvoer Afvoer	E-water Riolering	Nog geen plan E-water mogelijkheid is er vanuit oppervlaktewater Afvalwaterbehandeling en gietwater levering wordt geïntegreerd in de gehele waterhuishouding: kringloopsluiting waterketen. Vlg wettelijke verplichtingen.	E-water (integraal pakket aan geboden door PNEM; CO2, warmte en water). Onbekend	Mogelijkheid tot E-water aanwezig. Volgens wettelijke verplichtingen.
10.	Energie-aspecten Co2	Wk's MEGA/PNEM, plan staat in de ijskast. via wk's	Wk's MEGA /PNEM: t.a.v. de overtollige electra is men voor nemens teruglevering naar het dichtbijgelegen industrieterrein (Trade Post West) te realiseren. Via wk's	Restwarmte Amercentrale	Industrie (Shell en afvalverbranding).

	Aspect	Venlo Siberië	Venlo Californië	Plukmade	Moerdijkse Hoek
11.	Ontsluiting / bereikbaarheid	Veiling en knooppunt snelwegen op 2 km interne ontsluiting wordt deels nog worden gerealiseerd.	Wordt meegenomen in planvorming veiling en knooppunt snelwegen (A67 en A73) op 2 km Zeer korte lijn tot Roergebied.	Goede aansluiting op snelwegen naar zuiden en noorden.	Wordt meegenomen in planvorming goede aansluiting op snelwegen Westlandse veilingen en Breda op redelijke afstand (50 km).
12.	Landschappelijke inpassing.	Plan is gereed ligt voor bij provincie en gemeente en waterschap 20 ha. extra in te zetten voor landschappelijke inpassing (dit geldt voor het totale gebied van 75 ha).	Krijgt substantieel aandacht.	Landschapsplan n.b. Oppervlakte groen in bestaande gebied beperkt van omvang.	Krijgt substantieel aandacht, Is voorwaarde voor de ontwikkeling van het gebied.
13.	Open ruimte.	Geen bezwaren te verwachten (grenst aan industrieterrein Tradeport West).	Geen bezwaren te verwachten (zie 4).	Nvt	Geen bezwaren te verwachten Visie glasuitbouw is tot stand gekomen in samenwerking met alle betrokken organisaties.
14.	Arbeid	Er is voldoende aanbod vanuit de omgeving maar ook uit andere regio's kan personeel aangetrokken.	Er is voldoende aanbod vanuit de omgeving maar ook uit andere regio's kan personeel aangetrokken.	Begint moeilijker te worden ook uit andere regio's wordt personeel aangetrokken.	Er is voldoende aanbod vanuit de omgeving maar ook uit andere regio's kan personeel aangetrokken.
15.	Transactie-kosten	Liggen gunstig bij vervoer naar veiling (2 tot 4 km) Voornamelijk is er voedingstuinbouw gevestigd levering geschiedt in toenemende mate rechtstreeks naar afnemer.	Liggen gunstig bij vervoer naar veiling (2 tot 4 km) Voornamelijk is er voedingstuinbouw gevestigd levering geschiedt in toenemende mate rechtstreeks naar afnemer.	Liggen gunstig bij vervoer naar veiling Breda en Westlandse veilingen.	Liggen gunstig bij vervoer naar veiling naar Breda en Westlandse veilingen.

	<u>Aspect</u>	<u>Venlo Siberië</u>	<u>Venlo Californië</u>	<u>Plukmade</u>	<u>Moerdijkse Hoek</u>
16.	Subsidies	Ices/NUBL/ Reconstructie Ervaring met 5b doelstelling: infrastructuur niet subsidiabel voor glas wel innovaties, themagericht = kans voor ROP's. Bijdrage provincies en gemeenten zijn beperkt en zijn gericht op thema's zoals verdroging en landschap Subsidies worden ingezet in samenhang met PPS constructies (RABO, Heidemij etc).	Idem	idem	idem
17.	Bestuurlijke medewerking (m.n. gemeente).	Uitbreiding past binnen het streekplan en bestemmings-plan ligt voor bij de provincie ter goedkeuring.	Zeer positieve houding: rond 15 augustus zal middels een schrijven aan de minister aangegeven worden dat de hierboven geschetste aspecten ook bestuurlijk zijn afgedekt.	Afgerond	Zie opmerkingen
18.	Overige opmerkingen				

Toelichting situatie Noord-Brabant

Er is een visie voor de glastuinbouw opgesteld, die nog moet worden goedgekeurd door GS. Daarna dienen de volgende procedures te worden doorlopen: Streekplanherziening, aanpassing van de bestemmingsplannen, opstellen van een locatie/inrichtingsMER en een bezwarenprocedure.

Gemeente Moerdijk en Steenbergen verschillen met de Provincie van mening over de invulling van industrie en glas in hun gemeente. Provincie neigt naar een verdeling van de 150 ha. netto over de beide gemeenten. Het betreft het gebied Moerdijkse Hoek van 1000 ha. (150 ha. netto glas), waarbij glas als buffer zou moeten dienen tussen industrie en woongebied. De locatie bij Steenbergen scoort slecht op CO2 en energie. Het beleid van de Provincie m.b.t overloop Westland is passief. Projectvestigingen zijn bedoeld voor bestaande Brabantse tuinders, maar vestiging van buiten wordt niet afgewezen. De komende maanden vindt er een onderzoek naar ruimte voor glas in West Brabant plaats. Daarbij komen ook de vestigingsgebieden Etten Leur en Breda in beeld. Niet uitgesloten moet worden dat daar ook projectvestigingen zullen worden gepland.

In Oost Brabant wordt ook, als er belangstelling voor is van de tuinders, ook een projectvestiging voorzien. Provincie wacht op reacties uit het bedrijfsleven.

Toelichting situatie Noord-Limburg

Onderzocht wordt door gemeente Maasbree om Siberië verder te ontwikkelen tot 200 ha. Dit is op wens van provincie en landbouwbedrijfsleven.

* 60 ha. van dit gebied is direct uitgeefbaar. Er wordt vooruitlopend op de gehele procedure al mogelijkheden gegeven aan bedrijven om zich te vestigen.

** op 14 ha. is door 2 tuinders optie genomen. Onzeker is of dit leidt tot koop .

Regio: Noordwest

Flevoland en Utrecht

	Aspect	Luttelgeest II	Luttelgeest III	Harmelen
1.	Uitgeefbare kaveloppervlakte	213 ha.	270 ha. (schatting DNW)	170 ha.
2.	Bruto gebiedsoppervlak	293 ha.	Circa 380 ha.	290 ha. buiten bestaande bebouwing
3.	Opvangfunctie	Landelijk	Landelijk	Regionaal (Vleuten)
4.	Planologische procedure/st. v. zaken.	Streekplan: ok bestemmingsplan: voorbereidingsbesluit genomen. MER is nog niet gestart.	Streekplan: ok Bestemmingsplan: Onderdeel voorbereidingsbesluit.	Streekplan: ok Bestemmingsplan: vooroverleg art 10 ter inzage. Positieve bestemming glastb!
5.	Wanneer plan. Procedure afgerond.	MES september in gemeente raad. Per Begin 2001 eerste glas.	Planologische reserve. Lange termijn (>10 jaar).	Planologische (BP) procedures bijna klaar. MER via streekplan geregeld. 2000.
6.	Verwervingsmogelijkheden gronden.	Goed, medewerking Domeinen. Geen onteigeningstitel voor particuliere kavels. Per fase circa 50 ha.	Goed, medewerking Domeinen. Geen onteigeningstitel voor particuliere kavels.	Mogelijkheid tot onteigening. Aankoopprijs grond te hoog (tot 35,-) voor gemeente. OGU: 80 % v.d. grond reëel binnen termijn verwerfbaar.
7.	Projectvestigings-aanpak	Ja, door project-ontwikkelingsmij via PPS.	Ja, door project-ontwikkelingsmij via PPS.	Ja, door OGU. PPS-constructie wordt nog onderzocht.
8.	Kostprijs grond voor tuinder.	33 gld/m ² bij modulaire aanpak van 45 ha. (prijspeil 98).	T.z.t. te berekenen.	27,50 gld/m ² voor te verplaatsten glas en 45-50 gld/m ² voor de extra te kopen grond.
9.	Energie-aspecten	STEG / WKK / clusters e.d., geen restwarmte en rest CO2 uit industrieën	Geen restwarmte en rest CO2 uit industrieën	Geen restwarmte en rest CO2 wel nieuwe technieken STEG / WKK / clusters e.d.,
10.	Waterbeheer (wettelijk 500 m3)	Meer dan wettelijk. Berging dimensioneren op 3000 m ³ /ha. + leidingwatersuppletie, aanleg riolering.	Nog geen planvorming.	Streefbeeld: 100% eigen voorziening met extra waterberging (meer dan wettelijk) t.b.v. natuur en recreatie doelstelling.
11.	Ontsluiting / bereikbaarheid	Goed, optimaal ontwikkeld voor landbouw infrastructuur (10 km A6).	Idem	Wordt sterk verbeterd, aansluiting op A12.
12.	Landschappelijke inpassing	Landschapsplan n.b. 80 ha. incl. infrastructuur, weg- en waterwegen > 10% groen/ water voorzieningen.	Ja, voorwaarde. Zal t.z.t. duidelijk worden bij concrete planvorming.	Ja, 85 ha. inclusief collectieve 'waterbassins' (10 ha).
13.	Open ruimte	Door concentratie glas → open houden ruimte.	Door concentratie glas → open houden ruimte.	Vermindering open ruimte.

	Aspect	Luttelgeest II	Luttelgeest III	Harmelen
14.	Arbeid	Regionaal kwal + kwant goed. Extra woningbouw voorzien in Luttelgeest.	Idem	Regionaal kwalitatief en Kwantitatief zeer goed. Bestaande arbeid gaat mee met verplaatsing.
15.	Transactie-kosten	<u>Bloem</u> : collectief naar veilingen, kosten vergelijkbaar rest Ned. <u>Groente</u> : lokale logistieke centra Greenery in Ijsselmuiden Transactiefactor: 0, dus geen invloed.	Idem	<u>Bloem</u> : kosten verg. Ned. Veiling Vleuten/Aalsm. <u>Groente</u> : lokale logistieke centra Greenery in Utrecht. In nota Kansen voor kassen factor transactie-kosten positief.
16.	Subsidies	Provincie wel positief, afh. van nader onderz. o.a. landsch. Inpassing Contacten met andere potentiële subsidie verstrekkers, nog geen concrete toezeggingen.	Idem	In kader van VINEX, bodemsanering 5 milj. LNV: fietspaden 1-2 milj, BRU: 12 milj voor verhoogd ambitieniveau landschap inpassing.
17.	Bestuurlijke medewerking (m.n. gemeente).	Nadrukkelijke ondersteuning gemeente.	Idem	positief vanuit gemeente Vleuten de Meern en nu ook vanuit Harmelen.
18.	Overige opmerkingen.	Geen weerstand lokale bevolking.	Idem	Voor de zomervakantie go - no go beslissing voor projectmatige verplaatsing t.o.v. individuele.

Toelichting

Luttelgeest II en III

In NOP heeft groot deel van gemeente bestemming agrarisch inclusief glastuinbouw (16000 ha). Gemeente heeft een voorbereidingsbesluit genomen om dit op te heffen met daar voor in de plaatst 680 ha. bruto positieve bestemming glastuinbouw rond Luttelgeest/Marknesse. De eerste fase is in voorbereiding en beslaat 300 ha. Hiervan wordt de eerste module van circa 50 momenteel uitgewerkt, naar schatting van de gemeente kan per 1 januari 2001 de eerste kavel uitgegeven worden. Politiek bestuurlijk zijn er geen problemen. Geen signalen binnen gekomen over actiegroepen tegen glastuinbouw. T.a.v. grondverwerving is in het bestemmingsplan geen onteigeningsinstrument opgenomen. Grond is in pacht, erfpacht en eigendom; met Domeinen goede samenwerking om grond op minnelijke wijze te verkrijgen. Voordeel t.o.v. elders in Nederland.

Glastuinbouw moet via project aanpak gerealiseerd worden, waarbij landschappelijke inpassing als eis is neergelegd in de projectopdracht. Prijs voor tuinder komt rond 33 gulden en is afhankelijk van daadwerkelijke aankoop- en ontwikkelingskosten. In de buurt van deze locatie zijn geen warmte en CO2 producerende industrieën gevestigd zodat de koppeling niet te maken is met hergebruik. Wel wordt er gewerkt aan het inzetten van WKK clusters/steg.

Almere

Dit gebied is hierbij niet opgenomen. Er zijn nog enkele kavels beschikbaar, vooral bedoeld voor eigen opvang en is daarom niet meegenomen in dit overzicht.

Harmelerwaard

Project heeft lange tijd te kampen gehad met weerstanden vanuit de burgerbevolking, grondeigenaren en plaatselijke politici. Toch verdere voortgang. Binnenkort valt de definitieve beslissing om door te gaan.

Regio: Noordwest

Noord Holland

	<u>Aspect</u>	<u>Grootslag</u>	<u>Haarlemmermeer</u>	<u>Alton</u> (Heerhugowaard)
1.	Uitgeefbare kaveloppervlakte	250 ha. Fase 2 : reservering in streekplan 300 ha.	300 ha. + 60 ha. Rijsenhout in voorbereiding.	1 ^e fase 80 ha 2 ^e fase 70 ha reservering in streekplan voor nog eens 100 ha.
2.	Bruto gebiedsoppervlakte	Fase 1 : 385 ha. incl. 25 ha. extra waterbassin Fase 2 : 450 ha.	500 ha. (streekplan cap)	215 ha. 1 ^e en 2 ^e fase.
3.	Type opvang	Landelijk	Aalsmeer	Landelijk
4.	Planologische procedure/st. v. zaken.	Fase 1 : MER procedure opgestart. Is verplicht voor 135 ha. om partiële herziening Streekplan te realiseren (gedeelte Andijk). 1 ^e blok 107 ha. (Wervershoof) wordt deels gebouwd ruim 40 ha. uitgegeven) en deels via BP (wijzigingsplan ex artikel 11 WRO) mogelijk gemaakt. BP aanpassing 2 ^e blok voor 140 ha. MER procedure gestart Fase 2 : Bestuurlijke optie provincie in Streekplan. Realisatie korte en middellange termijn.	Streekplan reservering voor herstructurering Aalsmeer. Onderzoek locatie wordt uitgevoerd. Rijsenhout planologisch nog niet rond. Realisatie: Middellang of lange termijn.	InrichtingsMER, gekoppeld aan wijziging BP dit najaar ter visie 1 ^e + 2 ^e fase Bestuurlijk draagvlak voor 80 ha, indien echt nodig 70 ha. extra Voorbereidingsbesluit BP , MER procedure gekoppeld aan BP Realisatie: korte (100 ha) en middellange termijn. Streekplan: OK.
5.	Wanneer plan. Procedure afgerond.	Fase 2 reserve voorraad 2 ^e deel fase 1 (140 ha) Kavel uitgifte medio/eind 2000. Geen maatschappelijke weerstanden.	Moet voor beide nog opgestart worden. Haalbaarheid onzeker v.w. discussie ruimtegebruik. Later dan 2005. Er ligt geen concreet inrichtingsplan.	Zwaardere maatschappelijke weerstand. Inspraak procedures verwacht. Planning 1 ^e ha. in 2000 echter bezwaren. Welke reactie RvS?
6.	Verwervingsmogelijkheden gronden.	2 ^e blok 140 grondverw medio juli klaar. Fase 2 moeilijk, reden is prijstechnisch. Provincie negatief t.o.v. instrument onteigening.	Schiphol bezit deel gronden.	Moeilijk, reden is prijstechnisch v.w. krappe grondmarkt. Provincie negatief t.o.v. instrument onteigening
7.	Projectvestigingsaanpak	Ja	Ja	Ja
8.	Kostprijs grond	1 ^e blok 23,5 2 ^e blok 40,- 3 ^e + 4 ^e blok ≥ 50,- Tweede fase: > 50,-	>> 50,-	tussen 40 en 50 gld

	Aspect	Grootslag	Haarlemmermeer	Alton (Heerhugowaard)
9.	Energie-aspecten Hergebruik industr. E en CO2.	Geen mogelijkheden. Clustering WKK en computer gestuurde energie voorziening.	Geen mogelijkheden Nog geen planvorming	Geen mogelijkheden. Clustering WKK en computer gestuurde energie voorziening.
10.	Waterbeheer	Meer dan wettelijk Standaard voorziening 3000 m3/ha. Haalbaar- heidsonderzoek voor centrale waterbuffer 20 ha. oa natuur- en recreatiefunctie.	Nog geen planvorming	Meer dan wettelijk Standaard voorziening 3000 m3. Geen concrete plannen voor extra waterberging. Aanvullend gietwater in onderzoek.
11.	Ontsluiting / bereikbaarheid	Goed. Afstand A7 20 km Ligt aan goede secundaire autoweg	Goed	Goed. Afstand A9 10 km Ligt aan goede secundaire autoweg.
12.	Landschappe- lijke inpassing	Landschapsplan is gepresenteerd. Planvorming 122 ha. in meest milieuvriendelijke alternatief.	Goed mogelijk, voldoende ruimte. Nog geen ha. aan te geven.	Geen landschapsplan extra overgangszone van 250 meter buiten plangebied. planvorming 15 ha. + 65 buiten plangebied.
13.	Open ruimte	Ten kosten van open ruimte. Nauwelijks weerstand.	ten kosten van open ruimte. Geen weer- stand te verwachten.	Stedelijk gebied Weerstand aanwezig.
14.	Arbeid	Regionaal; kwaliteit en kwantiteit geen probleem.	Kwaliteit geen pro- bleem kwantiteit wel. Voornamelijk regio.	Kwaliteit en kwantiteit geen probleem. Voornamelijk regionaal.
15.	Transactie- kosten Directe levering aan afnemers met veiling als keten regisseur.	Groente naar verzamel- punt Greenery in Wervershoof. Bloemen Aalsmeer aanvoer 's nachts. Transactie- factor: licht negatief.	Kweker/afnemer relatie zal sterker worden. Transactiefactor is niet bekend. Zal nul tot neg. zijn v.w. ligging t.o.v. Aalsmeer.	Transactiefactor: neutraal.
16.	Subsidies	- Prov. 1,-/m voor land- schappelijke aankl. - ICES: Energie en CO2 in onderzoek/aanvraag. - Extra fin. Brussel ? subsidies afhankelijk van verdere project.	Nog niet van toepassing.	- Prov. 1,-/m voor land- schappelijke aankl. - ICES: Energie en CO2 onderzoek/aanvraag. - Extra fin. Brussel ? subsidies afhankelijk van verdere project.
17.	Bestuurlijke medewerking (m.n. gemeente).	Goed, volledige medewerking.	Bestuurlijk onduidelijk v.w. 45 KE contouren Schiphol en TNLI discussie.	1 ^e fase draagvlak gem. 2 ^e fase onvoldoende draagvlak gemeente.
18.	Overige opmerkingen.	Verplichting bij uitgifte gronden deelname aan gemeenschappelijk energie concept.	SGR geeft indicatief 250 ha. aan.	Actiegroep Leefbaar Heerhugowaard zal totale plan aanvechten.

Toelichting

Wieringermeer: Voor dit gebied zijn geen concrete plannen. Wel wordt het regelmatig genoemd voor ontwikkeling van glastuinbouw. In het kader van locatie aanwijzing 300 ha. Grootslag zal Wieringenmeer als locatie worden afgewogen.

Regio: Zuidwest

Zuid-Hollandse locaties

	<u>Aspect</u>	<u>Hoeksche Waard</u>	<u>Midden-Zuid-Holland</u>	<u>Zuidplaspolder</u>
1.	Uitgeefbare kaveloppervlakte.	265 ha	250 ha	60 ha. volgens opgave LTO.
2.	Bruto gebiedsoppervlak	535 ha	450 ha	80 ha
3.	Type opvang	Overwegend tuinders uit het Westland en uit het overig ZHG.	Regionaal	Regionaal
4.	Planologische procedure/st. v. zaken	Bestaand rijksbeleid in SGR en VINEX; echter door VINAC in discussie gebracht. Opgenomen in streekplan ZHZ, maar rijk moet nog accoord gaan. Bestemmingsplan moet worden aangepast.	Locaties zijn opgenomen in de streekplannen en worden/zijn vertaald in bestemmingsplannen.	In bestaand streekplan opgenomen maar ten dele moet dit worden vertaald in bestemmingsplannen.
5.	Wanneer plan. Procedure afgerond	Begin 2001, uitgaande van behandeling door RvS van 1 jaar.	Geregeld in het streekplan; eind 1999 is bestemmingsplan gereed.	Eind 1999.
6.	Verwervingsmogelijkheden gronden.	Optimaal: één eigenaar (Fortis/AMEV); onteigening niet aan de orde.	Uiterst moeilijk.	Uiterst moeilijk.
7.	Projectvestigingsaanpak.	Ja: nieuwe	Ja: aansluitend op bestaande	Nee
8.	Kostprijs grond.	fl. 50- 60 /m2	fl. 60 - 100/ m2	fl. 50 - 90/m2
9.	Energie-aspecten.	Restwarmte en CO2 uitsteking en op korte termijn realiseerbaar (indien snel een kabinetsbesluit valt) EPZ/Shell.	Restwarmte en CO2 voor een deel reeds operationeel.	Restwarmte en CO2 is niet beschikbaar.
10.	Waterbeheer	Moet geregeld worden volgens de eisen waterschap + aandacht besteed voor recreatief medegebruik.	-	-
11.	Onsluiting / bereikbaarheid	Goed aansluiting op A29 zit in het plan.	Goed	Goed

	Aspect	Hoeksche Waard	Midden-Zuid-Holland	Zuidplaspolder
12.	Landschappelijke inpassing	Landschapsplan is gereed; 45 ha. voor waterpartijen en groen + 85 ha. voor landschappelijke vormgeving.	Van de locaties zal volgens de prov. Boswet min. 10% oppervlakte worden ingericht aan landschappelijk aankleding.	Van de locaties zal volgens de prov. Boswet min. 10% oppervlakte worden ingericht aan landschappelijk aankleding.
13.	Open ruimte	Open ruimte (Vinex) aanzienlijke weerstand bij natuur- en milieu-organisaties.		Restrictief beleid Groene Hart is van toepassing.
14.	Arbeid	Input vanuit directe omgeving is er niet; vanuit Rotterdam (Zuid) is te organiseren.	Tot op heden geen onoverkomelijk probleem gebleken.	Is geen probleem.
15.	Transactie-kosten	Kosten gelijk aan het ZHG.	= ZHG	= ZHG
16.	Subsidies	EZ subsidie in kader CO2-reductieplan is onder voorbehoud toegezegd f 30 mln.		
17.	Bestuurlijke medewerking.	Er zijn een kleine 6500 bezwaarschriften ingediend tegen het streekplan ZHZ; waaronder alle gemeenten uit de Hoeksche Waard.	De gemeente Bleiswijk is onlangs akkoord gegaan met positieve glastuinbouwbestemming met minnelijke verwerving van de gronden; de andere gemeenten in dit gebied hebben deze stap nog niet gezet.	De betreffende gemeenten zullen hun volledige medewerking verlenen.
18.	Overige opmerkingen			

Regio: Zuidwest

Zeeuwse locaties*

	<u>Aspect</u>	<u>Reimerswaal</u>	<u>Borssele</u>	<u>Kapelle</u>	<u>Kanaalzone Terneuzen</u>
1.	Uitgeefbare kaveloppevlakte	100 ha	100 ha	50 ha, waarvan nog 10 - 15 ha. uit te geven	Plan in ontwikkeling
2.	Bruto gebiedsoppervlak	170 ha		80 ha	500 - 700 ha
3.	Type opvang	Overwegend tuinders uit het Westland en uit het overig ZHG	Overwegend tuinders uit het Westland en uit het overig ZHG	Overwegend tuinders uit het Westland en uit het overig ZHG	Overwegend tuinders uit het Westland en uit het overig ZHG
4.	Planologische procedure/st. v. zaken.	Is een subcentrum volgens het SGR: in streekplan opgenomen; bestemmingsplan ligt ter inzage.	Is een subcentrum volgens het SGR: in streekplan opgenomen; is nog niet in bestemmingsplan geregeld.	Is een subcentrum volgens het SGR: in streekplan opgenomen; bestemmingsplan eind 1999 geregeld.	Is een subcentrum volgens het SGR.
5.	Wanneer plan. Procedure afgerond.	Zie 4	Zie 4	Zie 4	Zie 4
6.	Verwervingsmogelijkheden gronden.	Goed	Meerder eigenaren; dus moeizamer.	Geen probleem	Beperkt aantal grote eigenaren; minder moeizaam dan bij Borssele.
7.	Projectvestigingsaanpak.	Ja, nieuw	Ja, nieuw	Nee, rechtstreeks aan tuinders.	Ja, nieuw.
8.	Kostprijs grond	f 35,- 45/m2	f 35,-45/m2	f 35,-45/m2	f 35,-45/m2
9.	Energie-aspecten	Aansluiting op restwarmte en CO2 is mogelijk vanuit centrale in België voor 70-120 ha. glas. Er zijn problemen te verwachten in verband met grensoverschrijvend karakter.	Goede potenties voor de ontwikkeling van restwarmte en zeer waarschijnlijk ook voor CO2.	WKK en windmolenpark gepland.	Als Borssele.
10.	Waterbeheer	WHH-plan opgesteld.			
11.	Onsluiting / bereikbaarheid.	Redelijk tot goed.	redelijk tot goed.	redelijk tot goed.	redelijk tot goed.
12.	Landschappelijke inpassing	Bij planvorming zal hieraan ruim aandacht worden besteed.	Bij planvorming zal hieraan ruim aandacht worden besteed.	Bij planvorming zal hieraan ruim aandacht worden besteed.	Bij planvorming zal hieraan ruim aandacht worden besteed

	<u>Aspect</u>	<u>Reimerswaal</u>	<u>Borssele</u>	<u>Kapelle</u>	<u>Kanaalzone Terneuzen</u>
13.	Open ruimte	Over het algemeen geen overwegende bezwaren. Enige bezwaren van ZMF.	Over het algemeen geen overwegende bezwaren. Weinig bezwaren.	Over het algemeen geen overwegende bezwaren. Nauwelijks bezwaren.	Over het algemeen geen overwegende bezwaren. Aanzienlijke weerstand vanuit de bevolking.
14.	Arbeid	Is een aandachtspunt.	Is een aandachtspunt.	Is een aandachtspunt.	Is een aandachtspunt.
15.	Transactie-kosten	Kosten hoger dan kosten ZHG.	Kosten hoger dan kosten ZHG.	Kosten hoger dan kosten ZHG.	Kosten hoger dan kosten ZHG.
16.	Subsidies				
17.	Bestuurlijke medewerking	Bestuurlijke medewerking aanwezig.	Bestuurlijke medewerking aanwezig.	Bestuurlijke medewerking aanwezig.	Bevolking is tegen Provincie heeft o.a. deze locatie i.p.v. Kapelle gekozen t.b.v. locatie-MER.
18.	Overige opmerkingen.	* In het streekplan Zeeland zijn een 3 -tal locaties opgenomen van elk 100 ha; te weten Reimerswaal, Borssele en Kapelle. De provincie wil daarvoor nu in de plaats één locatie van 500 - 700 ha. Deze moet gekozen worden uit Reimerswaal, Borssele en Kanaalzone. Hiervoor is een MER-locatie onderzoek opgestart. Overigens wenst de gemeente Kapelle een locatie te realiseren van 80 ha. Bruto.			